

اطلاعات اقتصادی قزاقستان

اقتصاد این کشور تا حد زیادی به بخش کشاورزی متکی است. قزاقستان بیشترین تولید ناخالص داخلی و درآمد سرانه را در میان جمهوری‌های تازه استقلال یافته دارد و نیز از اعضای مهم سازمان همکاری شانگهای است.

این کشور از لحاظ منابع زیرزمینی هم بسیار غنی است، از سال ۱۹۹۳ تاکنون بیش از ۴۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی در این بخش انجام شده است. همچنین تخمین زده می‌شود که قزاقستان صاحب دومین منابع بزرگ در اورانیوم، کروم، روی و سرب و سومین در منگنز، چهارمین در مس و در مورد زغال سنگ، آهن و طلا نیز در بین ۱۰ کشور اول دنیا قرار می‌گیرد و همچنین یازدهمین منابع بزرگ هم در نفت و هم در گاز طبیعی را در اختیار دارد.

کشف و استخراج نفت در مناطق غربی در کنار دریای خزر، این کشور را جزو کشورهایی با درصد رشد اقتصادی بالا در میان جمهوری‌های اتحاد شوروی سابق قرار داده است. قزاقستان به درآمدهای نفتی بسیار وابسته است و سقوط جهانی قیمت نفت در مقطعی وضعیت اقتصادی این کشور را دشوار کرد.

تحریم‌های دوجانبه روسیه و غرب به سقوط روبل روسی و بحران اقتصادی در روسیه منجر شده که تأثیراتی جدی بر جماهیر دیگر سابق شوروی، از جمله قزاقستان، گذاشته است.

نگاهی گذرا به چند شاخص اقتصادی قزاقستان در ۶ ماه اول سال ۲۰۱۹ و برآورد تطبیقی آن با سال ۲۰۱۸

برخی از شاخص‌های اقتصادی قزاقستان در شش ماه اول سال ۲۰۱۹ به رشد منتهی شده است. دولت در روند رشد شاخص‌های اقتصادی همچنان پیگیر توجه و کمک به اقبال کم درآمد می‌باشد. از ابتدای سال ۲۰۱۹، سیستم جدید بازنشستگی عمومی که در ماه ژوئیه ۲۰۱۸ به تصویب رسیده بود، عملیاتی گردید و حقوق بازنشستگان را بین

۱۵ تا ۲۰ درصد افزایش داد. مالیات های افراد کم درآمد از ۱۰ درصد به ۱ درصد کاهش یافته است. افزایش تولید و قیمت نفت در قزاقستان، کسری بودجه دولت این کشور را از سال ۲۰۱۸ در ۶ ماه اول سال جاری به طور قابل توجهی کاهش داد. سهم درآمدهای نفتی (۴۰٪ کل) در اقتصاد قزاقستان منجر به کاهش کسری موازنه تجاری در کشور شد. مازاد تجاری به نسبت همین دوره در سال گذشته به ۱۶ درصد از تولید ناخالص داخلی در قیاس با سال (۲۰۱۸) افزایش داده است.

تولید ناخالص داخلی قزاقستان

تولید ناخالص داخلی قزاقستان در ۶ ماه سال جاری (۲۰۱۹) نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۱۸ به میزان ۴,۱ درصد افزایش یافته است. و در همین راستا تورم در روند حرکتی خود در این دوره به میزان ۱,۸ درصد باقی مانده است. بیشترین روند اصلی رشد در بخش ساخت و ساز با رشد ۸,۴ درصدی بود، بازرگانی و تجارت با ۷,۳ درصد افزایش و حمل و نقل ۴,۸ درصد افزایش داشته است.

رشد تجارت در بخش خدماتی نیز به دلیل نقل و انتقال و فروش خودروها، قطعات خودرو، محصولات ساختمانی و محصولات نفتی و سوختی افزایش ۷,۳ درصدی را بوجود آورد. در ۶ ماه سال جاری ۲۰۱۹ صنایع تولیدی نیز روند روبه رشد را تجربه نمود و تراز مثبت خود را نسبت به دوره سال گذشته در طول ۶ ماه به ۳,۵ درصد افزایش رساند این در حالی است که در سه ماهه اول سال ۲۰۱۹ رشد ۱,۶ درصد ثبت گردیده بود.

در ماه های ژانویه و ماه مارس، گردش مالی تجارت خارجی ۲۰,۴ میلیارد دلار بود. حجم صادرات ۱۳,۳ میلیارد دلار و رشد صادرات، به استثنای نفت و فلزات، به ۱۹,۸ درصد رسیده است. محموله های هوایی تقریباً دو برابر شده و گردشگری حمل و نقل جاده ای ۹,۷ درصد نسبت به همین دوره در سال ۲۰۱۸ افزایش یافته است.

از اول آوریل، ذخایر بین المللی قزاقستان ۸۶ میلیارد دلار اعلام گردید. تولید صنعتی

از ژانویه تا آوریل ۲,۹ درصد افزایش یافت. تورم در عرض ۴ تا ۶ درصد برای سالهای ۲۰۱۹ الی ۲۰۲۰ هدف گذاری گردید. از ابتدای سال، این رقم بالغ بر ۱,۸ درصد اعلام شده است. تورم ماهانه در آوریل سال جاری ۰,۵ درصد بود و ارزش تنگه (واحد پول ملی قزاقستان) از ابتدای سال جاری، ۱ درصد افزایش یافته است.

در کل می توان گفت در ۶ ماه سال جاری نرخ رشد اقتصادی در مناطقی چون؛ آتیرائو، شرق قزاقستان، کستونای، پاولودار و ترکستان نسبت به مناطق دیگر از افزایش نسبی برخوردار بوده است و مناطقی همچون منگیساتو و آکمولو و شهرهای نورسلطان و شیمکنت نیز در بخش ساخت و ساز، سرمایه گذاری و بخش های صنعتی پیشتاز بوده اند. خرج کرد و هزینه های دولت از بودجه ملی قزاقستان در شش ماه اول سال جاری در حدود ۲,۱ تریلیون تنگه (۵ میلیارد دلار) گزارش شده است که نسبت به سال گذشته ۱۱۹,۴ درصد افزایش یافته است.

روسلان دالنوف، وزیر اقتصاد قزاقستان، در ماه ۱۴ می در جلسه هیات دولت اعلام نمود:

رشد تولید ناخالص داخلی در ماه ژانویه تا آوریل به ۴ درصد و در ماه ژانویه تا ماه مارس ۳,۸ درصد افزایش یافت. این رشد به دلیل فعالیت های انجام شده در بخش صنعت و خدمات با توجه به نرخ های پایدار در بخش ساخت و ساز و کشاورزی بوجود آمده است. شتاب در پالایش نفت، ساخت ماشین آلات، تولید نوشیدنی و داروها، میزان پردازش را افزایش داد.

ارز ملی

نرخ ارز ملی قزاقستان در روز ۲۵ تیرماه ۱۳۹۸ در برابر دلار ۳۸۳,۴۳ تنگه، به پایین ترین سطح خود در یک سال گذشته رسیده است که نسبت به سال گذشته در همین دوره ۷,۲ درصد کاهش یافته است.

در سال ۲۰۱۸، نرخ برابری دلار با تنگه به طور عمده در حدود ۳۴۰ KZT مبادله شده

است، اما در چند ماه گذشته بویژه در سه ماه گذشته سال جاری به افزایش ۷,۲ درصدی رسید. برخی از تحلیل گران اقتصادی قزاقستان کاهش ارزش پول ملی این کشور در سه ماه گذشته را عدم اعتماد عمومی مردم به مدیریت جدید در کشور و تنش فزاینده چالش های منطقه ای و بین المللی و تشدید تحریم های آمریکا علیه روسیه می دانند. چرا که به جهت مبادلات گسترده شرکت های قزاقی با شرکت های روسی تغییر نرخ مبادله ای واحد پول ملی روسیه با ارز های خارجی می تواند تاثیر بسیار زیادی بر واحد پول ملی این کشور بوجود آورد و همچنین در تبادلات دو کشور نقش برهم زننده ثبات را بازی کند.

نرخ تورم

بانک مرکزی قزاقستان در گزارشی نرخ تورم در ۳ ماه گذشته سال جاری را برابر با ۵,۳ درصد اعلام نمود. پیش بینی می شود تا آخر سال ۲۰۱۹ نرخ تورم بین ۵,۰ تا ۵,۵ درصد باشد. بانک مرکزی قزاقستان در تلاش است نرخ تورم در این کشور را تا سال ۲۰۲۰ به ۴ درصد برساند. در این راستا بانک مرکزی نرخ سیاست خود را برای چهارمین بار در یک سال گذشته کاهش داد و آن را به ۹٪ از ۹,۲۵٪ رساند، همچنین در نظر دارد تا آخر سال سیاست پولی خود را به ۰,۲۵ درصد افزایش دهد. که در گذشته اعلام شده بود هدف بانک مرکزی حفظ نرخ بهره در چهار درصد بالاتر از سطح تورم است.

نفت و معدن

وزارت اقتصاد قزاقستان پیش بینی کرده است که تولید نفت این کشور در سال ۲۰۱۹ به ۸۸ میلیون تن برسد. مقامات نفتی قزاقستان در اوایل سال گذشته نیز اعلام نمودند در نظر دارند میزان تولید نفت خود را در سال ۲۰۱۹ به میزان ۰,۹٪ افزایش دهند و حجم آن به حدود ۸۷ میلیون تن برسانند. سه پروژه بزرگ نفت و گاز قزاقستان، کراچیگاناک، حوزه چنگیز و کاشگان، بیش از دو سوم از ذخایر گاز کل کشور را دارا می باشند.

در نیمه اول سال جاری ، قزاقستان ۳۷,۹ میلیون تن نفت تولید نمود. در ماه ژانویه تا ژوئن ۲۰۱۹، تولید نفت در قزاقستان به ۳۷,۹۷۴ میلیون تن رسید که ۱,۵ درصد کمتر

از مدت مشابه است. با اقدامات بعمل آمده از سوی وزارت انرژی برای ارتقای سطح تولید، انتظار می رود در شش ماهه دوم سال کاهش بوجود آمده جبران و افزایش تولید را به همراه داشته باشد. در همین حال به گزارش کمیته آمار وزارت اقتصاد ملی جمهوری قزاقستان، میعانات گازی به میزان ۶,۲۸۱ میلیون تن تولید شد (۵,۳ درصد کاهش تولید در مقایسه با ژانویه تا ژوئن سال گذشته)، گاز طبیعی (۲۸,۰۷۴ میلیارد متر مکعب با کاهش ۰,۶٪ درصدی)، زغال سنگ - ۵۳,۹۵۸ میلیون تن (-۲٪). سنگ آهن نیز به میزان ۲۰,۶۴۲ میلیون تن (-۲ درصد)، سنگ معدن - ۵۸,۹۱۶ میلیون تن (+۱۷ درصد)، سنگ معدن حاوی طلا - ۱۱,۷۴۲ میلیون تن (+۲۵ درصد)، کنسانتره کروم - ۲,۴۸۶ میلیون تن (+۵,۷٪) گزارش شده است.

بخش کشاورزی

بخش کشاورزی قزاقستان علاوه بر نفت، به سرعت رشد کرده است و تبدیل به منبع جدید درآمد ارز خارجی شده است. انتظار می رود که تولید گندم قزاقستان در سال ۲۰۱۹ به میزان ۱۴,۴ میلیون تن بالغ گردد. علیرغم کاهش کشت زمین‌های زراعی به جهت کاهش سرمایه گذاری خارجی انتظار می رود تولید و صادرات گندم قزاقستان در سال جاری همانند سال های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۸ باشد و این کشور بتواند تولید و صادرات غلات را همچنان بعنوان یک محصول ارزآور در سبد صادرات خود حفظ کند.

شرایط سرمایه گذاری در قزاقستان

قزاقستان به عنوان بزرگترین اقتصاد در میان کشورهای آسیای مرکزی از بدو استقلال تلاش کرده است برای کمک به پیشرفت اقتصادی و رفاه مناطق مختلف کشور منابع قابل توجهی از سرمایه خارجی را جلب کند. با توجه به سیاست خارجی چند وجهی این کشور که حفظ و گسترش روابط با کلیه مناطق و بلوکها را در الگوی رفتار قرار داده است این کشور توانسته بیشترین میزان سرمایه مستقیم خارجی را در نزدیک به سه دهه گذشته جذب کند. به عنوان مثال بر اساس آمار موجود در سال ۲۰۱۷ توانست ۷۰ درصد سرمایه مستقیم خارجی ورودی به منطقه آسیای مرکزی را جذب کند. ازبکستان ۱۶ درصد، ترکمنستان ۸ درصد و قرقیزستان و تاجیکستان هر کدام ۶

درصد سرمایه مستقیم خارجی را در آن سال جذب کردند.

افزون بر عواملی همچون منابع طبیعی، بازارهای جدید برای بخش های غیر تجاری، ثبات سیاست های اقتصادی کلان، حجم بزرگ بازار داخلی، نیروی کار ارزان، قابلیت بالقوه بخش های اقتصادی و بهبود محیط کسب و کار مهمترین عوامل جذب سرمایه گذاران خارجی در قزاقستان به شمار می رود. رتبه این کشور در سال ۲۰۱۹ در زمینه فضای کسب و کار ۲۵ بوده است که از دلایل اصلی جذب بیشترین سرمایه در این منطقه توسط این کشور محسوب می شود. در زمینه سرمایه مستقیم خارجی نکته منفی این است که با توجه به اینکه بخش اصلی این نوع سرمایه به لحاظ اشتغال، سرمایه محور است، تاثیر آن در بعد بکار گرفتن نیروی انسانی ناچیز بوده است.

در نوشتار پیش رو شرایط، مزایا و خصوصیات سرمایه گذاری در قزاقستان در دو قالب خبری و پرسش و پاسخ ارائه می شود. به طور کلی مجموع شرایطی که سرمایه گذاران برای سرمایه گذاری در این کشور باید مورد توجه قرار دهند در سه بخش روادید، مهیا کردن زمینه اقدام به کسب و کار تجاری و شناسایی زمینه های سرمایه گذاری خلاصه می شود.

۱- ورود به قزاقستان

- سرمایه گذاران برای ورود به قلمرو جمهوری قزاقستان می توانند یکی از روادید "سرمایه گذار"، یا "تجارت" را انتخاب کنند.

- ویزاهای "سرمایه گذار": برای روسا و یا معاونان رئیس و یا روسای واحدهای ساختاری و شرکت ها و اشخاص حقوقی مشغول به فعالیت سرمایه گذاری در جمهوری قزاقستان، و همچنین اعضای خانواده آنها اعطاء می گردد.

شرایط آغاز کسب و کار تجاری

- ثبت به عنوان مالیات دهندگان

- ثبت به عنوان یک شخص حقوقی

- افتتاح حساب بانکی

- اخذ مجوز فعالیت تجاری

از طریق درگاه www.elicense.kz می توان در حدود ۵۰۰ نوع فعالیت کارآفرینی در زمینه صنعت، معماری و ساخت و ساز، صادرات و واردات و سایر موارد را درخواست ارائه نمود.

۳- انتخاب زمینه سرمایه گذاری: صنعت، معماری و ساخت و ساز، صادرات و واردات

حوزه های سرمایه گذاری

مناطق ویژه اقتصادی - بخشی از قلمرو جمهوری قزاقستان است که یک رژیم حقوقی ویژه با همه زیرساخت های لازم برای انجام فعالیت و یا فعالیت های اولویت دار را شامل می گردد.

- مالیات بر درآمد شرکت صفر درصد

- مالیات زمین صفر درصد

- مالیات بر املاک صفر درصد

- وجود زیرساخت مقرون به صرفه در بخش های مختلف

برای پروژه هایی که سرمایه گذاری آنها بیش از ۱ میلیون م.ر.پ است، جذب نیرو های خارجی بدون سهمیه و بدون مجوزهای کاری انجام می شود. (۱ م.ر.پ ۲۶۵ تنگه)

نگاهی به سرمایه گذاری مستقیم خارجی در قزاقستان

استفاده از این ظرفیت می تواند به افزایش تولید ناخالص داخلی، درآمدهای صادراتی، درآمدهای مالیاتی و اشتغال منجر شود. همچنین با استفاده از سرمایه مستقیم خارجی می تواند به طور بالقوه به ابتکارات، افزایش بهره وری، افزایش درآمدها و

مشاغل باثبات در کشور میزبان منجر شود.

سرمایه گذاری مستقیم خارجی در آسیای مرکزی در قیاس با سایر مناطق دنیا بیشتر بر منابع اولیه و خام متمرکز بوده است. مثلاً بین سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۶ سرمایه مستقیم خارجی صرف شده در آسیای مرکزی ۱۸,۲ درصد کل مجموع آن بوده است. در حالی که این رقم در آفریقای شمالی ۲۶,۸ درصد، در آمریکای مرکزی ۳۶ درصد و در منطقه بالکان ۴۷,۲ درصد بوده است.

در سال ۲۰۱۷ اقتصاد قزاقستان که بزرگترین اقتصاد در میان کشورهای ۵ گانه این منطقه است، ۶۰ درصد مجموع تولید ناخالص داخلی، ۲۵ درصد جمعیت آسیای مرکزی را تشکیل می داد. در آن سال ۷۰ درصد سرمایه مستقیم خارجی ورودی به منطقه توسط این کشور جذب شد. ازبکستان ۱۶ درصد، ترکمنستان ۸ درصد و قرقیزستان و تاجیکستان هر کدام ۶ درصد سرمایه مستقیم خارجی را در آن سال جذب کردند.

به طور کلی عواملی همچون منابع طبیعی، بازارهای جدید برای بخش های غیر تجاری، ثبات سیاستهای اقتصادی کلان، حجم بزرگ بازار داخلی، نیروی کار ارزان، قابلیت بالقوه بخشهای اقتصادی و بهبود محیط کسب و کار مهمترین عوامل جذب سرمایه گذاران خارجی در کشورهای آسیای مرکزی به شمار می رود اما نکته منفی سرمایه مستقیم خارجی این است که با توجه به اینکه بخش اصلی سرمایه آن به لحاظ اشتغال سرمایه محور است، تاثیر آن در بعد بکار گرفتن نیروی انسانی ناچیز بوده است.

در همین حال کیفیت سرمایه مستقیم خارجی هم مهم است. با اینکه جریان سرمایه مستقیم خارجی به قزاقستان به توسعه بخش انرژی و منابع طبیعی این کشور کمک کرده است، تاثیر مثبت آن در سایر بخش های اقتصاد قزاقستان محدود بوده است. مثلاً بخش کشاورزی و صنایع کاربر بر سرمایه مستقیم خارجی کمتری را دریافت کرده اند. میزان سرمایه مستقیم خارجی در بخش های غیر مواد خام و طبیعی در قزاقستان بین سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۶ میلادی ۲۸,۵ میلیارد دلار بوده است.

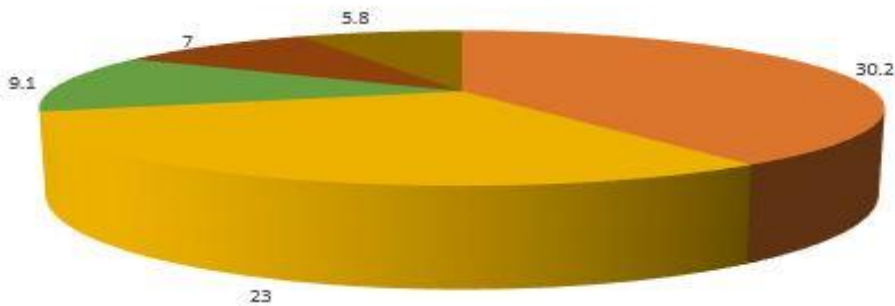
از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ مجموع سرمایه مستقیم خارجی در قزاقستان بالغ بر ۲۷۷ میلیارد دلار بوده است. در سال ۲۰۱۷ هلند، آمریکا، سوئیس، روسیه، چین، بلژیک و

فرانسه بیشترین سرمایه ورودی خارجی به قزاقستان را در اختیار داشته اند. این کشورها در مجموع نزدیک به ۸۰ درصد از مجموع سرمایه مستقیم خارجی در قزاقستان در سال مزبور را به خود اختصاص داده اند.

پنج کشوری که در سال ۲۰۱۹ بیشترین سرمایه گذاری مستقیم خارجی در قزاقستان را داشته اند به ترتیب هلند با ۷,۳ میلیارد (۳۰ درصد)، آمریکا با ۵,۵ میلیارد دلار (۲۳ درصد)، سوئیس با ۲,۲ میلیارد دلار (۹,۱ درصد)، چین با ۱,۷ میلیارد دلار (۷ درصد) و روسیه با ۱,۴ میلیارد دلار (۵,۸ درصد) از کل سرمایه گذاری مستقیم خارجی در قزاقستان را بوده اند.

نمودار ۵ کشور اول سرمایه گذار مستقیم خارجی در قزاقستان در سال ۲۰۱۹ (درصد از کل سرمایه گذاری)

بر اساس آمار منتشر شده از سوی کمیته آمار قزاقستان، در ۵ سال گذشته یعنی بین سالهای ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹ بیشترین سرمایه گذاری مستقیم خارجی در این کشور مربوط به اتحادیه اروپا بوده است. بر اساس آمار مزبور، سایر سرمایه گذاران عمده از آمریکا و تعدادی از کشورهای آسیایی بوده اند که علی القاعده چین در میان این کشورها قرار دارد اما در آمار منتشر شده زیر به طور مستقیم به این کشور اشاره نشده است.

جدول کشورها و مناطق سرمایه گذار در قزاقستان از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹ (میلیارد دلار)

* آمار سال ۲۰۱۹ مربوط به ۹ ماهه اول این سال می باشد.

2019*	2018	2017	2016	2015	2014	
۲/۸	۹/۱۳	۳/۹	۶/۱۰	۱/۸	۸/۹	اتحادیه اروپا
۲/۴	۳/۵	۷/۳	۴/۳	۸/۲	۲/۴	آمریکا
۴/۴	۶/۱	۳/۱	۹/۰	۶/۰	۸/۱	اتحادیه اقتصادی اورسیا
۱/۱	۳/۶	۳/۹	۳/۶	۹/۳	۱/۸	سایر کشورها

در سال ۲۰۱۷ بخش نفت و گاز ۴۶ درصد، صنایع فلزی ۲۲ درصد و بخش تجاری ۱۵ درصد، به ترتیب بیشترین سرمایه مستقیم خارجی را جذب کرده بودند. به عبارت دیگر ۸۳ درصد از مجموع سرمایه خارجی توسط این سه بخش جذب شده است. این گرایش از ابتدای استقلال قزاقستان تاکنون همواره وجود داشته است.

به موجب آمار منتشر شده از سوی بانک مرکزی قزاقستان در هفته اول آوریل سال جاری، بخش معدن ۵۶,۳ درصد از کل سرمایه گذاری مستقیم خارجی را به خود اختصاص داده است. صنایع فلزی، تجارت، حمل و نقل و بیمه و خدمات مالی در رده های بعدی قرار داشتند.

طی سالهای ۲۰۱۶ تا پایان سال ۲۰۱۸ میزان جذب سرمایه مستقیم خارجی توسط قزاقستان به این شرح بوده است :

8.5 میلیارد سال ۲۰۱۶.

4.7 میلیارد دلار سال ۲۰۱۷،

3.8 میلیارد دلار سال ۲۰۱۸.

برای سال ۲۰۱۹ از سوی دولت قزاقستان آمارهای متفاوتی ارائه شده است. براساس یکی از آمارهای ارائه شده میزان سرمایه جذب شده از سوی قزاقستان در سال ۲۰۱۹ حدود ۲۵ میلیارد دلار بوده است.

سرمایه گذاری ایران در قزاقستان

ایران از بدو استقلال قزاقستان همواره رابطه خوبی با این کشور داشته است. با توجه به نیاز متقابل به محصولات دو طرف و نیز نظر به نیاز قزاقستان به مسیر ایران برای ترانزیت محصولات این کشور به کشورهای حاشیه جنوب خلیج فارس، انگیزه‌هایی برای سرمایه گذاری متقابل میان دو کشور وجود داشته است.

سایر موارد

بنا به ادعای اخیر قزاقستان آمار سرمایه مستقیم جذب شده در این کشور از بدو استقلال تاکنون ۳۵۰ میلیارد دلار بوده است. لیکن بر اساس بررسی انجام شده از سوی یکی از موسسات به نام "مکروترند" مجموع سرمایه مستقیم خارجی جذب شده از سوی قزاقستان از سال ۱۹۹۲ تا پایان سال ۲۰۱۸، به حدود ۱۵۵ میلیارد دلار بالغ می‌گردد. این در واقع کمتر از نیمی از آماری است که عموماً توسط مقامهای دولت قزاقستان در سالهای اخیر عنوان شده است. شاید یکی از دلایل اختلاف در آمار اعلام شده از سوی دولت قزاقستان درباره سرمایه مستقیم خارجی با آمار برخی موسسات پژوهشی بین المللی، تفاوت در نوع منابع مالی است که سرمایه در قالب آنها جذب شده است .

باوجود موارد مثبتی که درباره جذب سرمایه مستقیم خارجی توسط قزاقستان در این نوشتار بیان شد، عواملی منفی هم وجود دارد که نقشی بازدارنده برای جذب سرمایه خارجی دارد. یکی از عواملی که انگیزه سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشورهای آسیای مرکزی از جمله قزاقستان را کاهش می دهد، سهم زیاد دولت در اقتصاد و فساد می باشد. کاهش کیفیت دارایی های بانک ها هم می تواند به کاهش انگیزه سرمایه گذاری خارجی کمک کند. مورد اخیر حداقل درباره ۵۰ درصد از بانک های قزاقستان صدق می کند.